

BESLUT "NATURRESERVAT TANSVÄGGA": 1998-11-02
SKÖTSELPLAN "NATURRESERVAT TANSVÄGGA"
REGISTERUPPGIFTER "NATURRESERVAT TANSVÄGGA"

GAGNEFS KOMMUN

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Miljö- och bygg-
nadsnämnden

Sammanträdesdatum
1998-02-11

§ 35

BILDANDET AV NATURRESERVATET TANSVÄGGA
(6 bilagor)

BESLUT

Miljö- och byggnadsnämnden förklarar med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822, omtryckt 1991:641) ett område, som avgränsas med innerkanten av en streckad linje på bifogad beslutskarta (bilaga 2), som naturreservat.

Länsstyrelsen har 1997-05-14 delegerat rätten att inrätta naturreservat Dnr 230-4570-97 till Gagnefs kommuns miljö- och byggnadsnämnd.

Naturreservatets namn skall vara Tansvägga.

Ändamålet med reservatet skall vara att för framtiden bevara ett representativt skogsområde med en bergsbrant samt att ge möjlighet till friluftsliv, rekreation och vetenskaplig forskning i en orörd natur. Naturliga processer i skogsmarken skall få ha sin gång och dana området mot ett urskogsliknande tillstånd.

För området skall gälla de föreskrifter enligt 8-10 §§ naturvårdslagen samt 9 § naturvårdsförordningen (1976:484 omtryckt 1987:939, 9 § därefter ändrad 1991:1165) vilka anges nedan.

A. Föreskrifter med stöd av 8 naturvårdslagen om inskränkningar i rätten att förfoga över fastighet inom reservatet

Utöver vad som gäller i övrigt är det förbjudet att

1. uppföra byggnad eller anläggning, såsom väg, vändplan eller P-plats,
2. spränga, gräva, schakta, muddra, utfylla, tippa, dämna, dika eller skyddsrika,
3. bedriva täkt av berg, sten, grus, sand, silt, lera, matjord, torv eller vass,

4. anlägga mark- eller luftledning,
5. anordna upplag,
6. röja, gallra, avverka, markbereda, plantera, så eller utföra annan skogsvårdande åtgärd,
7. skada växande eller döda, stående eller kullfallna träd och buskar, gräva upp eller plocka örter, mossor, vedsvampar och lavar,
8. göra upp eld på annat än anvisad plats,
9. jaga på annan tid än 1/10 - 1/3. Jaga fågel samt bedriva jakt med fälla eller dylikt,
10. framföra fordon i terrängen,
11. anlägga jaktpass eller jakttorn e.d. samt hugga eller röja siktgator,
12. tillföra mineral, skogsgödsla eller använda kemiska och biologiska bekämpningsmedel.

Föreskrifterna utgör inget hinder mot de åtgärder som behövs vid skötsel och förvaltning av reservatet samt för att tillgodose ändamålet med reservatet.

Punkterna A 6-7 och A 12 innebär att bestämmelserna i 29 § skogsvårdslagen samt skogsstyrelsens föreskrifter om bekämpning av skadeinsekter och tillvaratagande av skadad skog ej ska gälla inom naturreservatet. Frånsett föreskrifterna ovan får vid skadeangrepp som hotar närliggande skogsmark kemisk eller biologisk bekämpning användas om det kan ske utan risk för att syftet med reservatet skadas. Bekämpning skall i sådana fall utföras i samråd med skogsvårdsstyrelsen.

B. Föreskrifter med stöd av 9 § naturvårdslagen angående markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att de åtgärder vidtas inom området som framgår av bifogad skötselplan.

C. Föreskrifter med stöd av 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iakttaga inom reservatet

Utöver vad som gäller i övrigt, är det förbjudet att

1. göra åverkan på mark eller geologiska naturföremål,
2. skada växande eller döda, stående eller kullfallna träd och buskar. Det är också förbjudet att plocka eller gräva upp örter, mossor, lavar eller vedsvampar,
3. fånga eller insamla djur,
4. framföra fordon i terrängen som ex cykel, terrängtraktor o.dyl.,
5. plantera främmande djur- eller växtart,

6. klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig närmare rovfågelbo, lya eller gryt än 100 meter,
7. göra upp eld på annat än anvisad plats,
8. tälta,
9. medföra lös hund,
10. klättra på bergsbrant under annan tid än 1/7 - 28/2 och på annan plats än bifogad klätterförare.

D. Föreskrifter med stöd av 9 § naturvårdsförordningen rörande naturvårdsförvaltningen av reservatet

1. Gagnefs kommuns miljö- och byggnadsnämnd fastställer skötselplanen bilaga 3, som reglerar naturvårdsförvaltningen.
2. Naturvårdsförvaltare skall vara Gagnefs naturvårdsfond.

MILJÖKONSEKVENSER AV RESERVATSBILDNINGEN

Förväntad utveckling

Vegetationen i reservatet kommer att ändras mot ett alltmer urskogslikt natursystem. Den flerskiktade skogen kommer att bestå, troligen kommer lövandelen att minska något. Antalet tallar med hög ålder kommer att öka samtidigt ökar mängden stående och liggande döda träd. Att mängden död ved ökar gynnar de nedbrytande organismerna.

Flora

Mängden vedsvampar och lavar förväntas att öka kraftigt i reservatet. Reservatet innehåller idag ett antal hotade arter, dessa kommer troligen att kunna etablera livskraftiga bestånd. Idag hotade arter av vedsvampar kommer att ges en möjlighet att kolonisera reservatet.

Fauna

De fåglar som är beroende av gamla träd och stående död ved för bobygge gynnas. De insekter som är beroende av gamla döende och döda träd samt lågor i olika stadier av nedbrytning kommer att gynnas. Den orörda skogen kan också bli en fristad för det större viltet och skogsfågel.

Insektsangrepp

Möjligen kommer den orörda skogen att kunna drabbas av angrepp från skadeinsekter som en följd av utebliven "skogsvård". Risk för spridning av skadeinsekter bedöms inte som stor då förutsättningarna för balans mellan skadeinsekter och predatorer på dessa finns.

Mark

Förbudet mot skogsbruk i reservatet medför att det inte kommer att uppstå några skador på marken. Om den anlagda strövstigen blir livligt frekventerad kan förslitningsskador uppstå på

denna.

Friluftslivet

Reservatet medför viss inskränkning av jakt se A9 samt inskränkningar i allemansrätten då tältning, cykling etc förbjuds. Samtidigt medför reservatet att det rörliga friluftslivet får tillgång till ett område med orörd natur med anlagd strövstig, eldplats samt tillgång till bergvägg för en reglerad klättring. Som en samlad bedömning kommer reservatsbildningen att öka upplevelsevärdet för det rörliga friluftslivet samt ge kunskap om hur en urskogsliknande skog ser ut.

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Motivering till beslutet

Det aktuella området utgör en för kommunen särskilt intressant naturtyp som påverkas negativt av annan markanvändning. Med nämnda föreskrifter och bifogad skötselplan (bilaga 3), säkerställs områdets sociala, estetiska och naturvetenskapliga värden.

Handläggning av ärendet

I samband med omarronderingen i Gagnefs socken väcktes förslag från Mellanskog om att undanta en del impedimentområden med stora naturvärden som reservat. Gagnefs kommun och Naturvårdsverket enades efter inventering av bl.a. Naturskyddsföreningen att bilda 12 reservat inom omarronderingsområdet. Gagnefs naturvårdsfond bildades för att samordna och skapa möjlighet för att finansiera reservatsbildningen. Naturvårdsfonden består av Naturskyddsföreningens Gagnefskrets, Friluftsrämjandet i Gagnefs, kommunens naturvårdshandläggare, en representant för varje politiskt block samt ordförande från naturvårdsorganet. Reservatsplanerna har finansieras med hjälp av bidrag från Gagnefs kommun, Naturvårdsverket, EU:s Life-fond, olika fonder samt företag och privatpersoner. Sveriges riksdag har föreslagit att området skall ingå i det europeiska nätverket av reservat "Natura 2000". Ärendet handläggs av Gagnefs miljökontor som är naturvårdshandläggare i samråd med Gagnefs Naturvårdsfond.

Länsstyrelsen har 1997-05-14 delegerat rätten att inrätta naturreservat Dnr 230-4570-97 till Gagnefs kommuns miljö- och byggnadsnämnd.

Detta beslut har fattats av miljö- och byggnadsnämnden i Gagnefs kommun.

I den slutliga handläggningen av ärendet har även synpunkter från skogsvårdsstyrelsen, länsstyrelsen, Gagnefs naturvårdsfond, Dalarnas klätterklubb, Naturskyddsföreningens Gagnefs-

krets, Friluftsförbundet i Gagnef, Gagnef-Mockfjärds jaktvårdskrets samt Dalarnas jaktvårdsförbund, räddningstjänsten i Gagnef.

Förslag till beslut har varit på remiss. Samtliga remissinstanser är positiva till bildande av reservat. Synpunkter på reservatsföreskrifterna har inkommit från olika föreningar.

Gagnef-Mockfjärds jaktvårdskrets vill inte ha några restriktioner på jakten. Dessa synpunkter har inte kunnat beaktas. Jakt på fågel skulle strida mot EU:s fågeldirektiv och en tidigare läggning av jakten skulle i alltför stor utsträckning störa det rörliga friluftslivet.

Stora Skogs Ludvikaförvaltning och Dalarnas Botaniska Sällskap tycker inte att klättringen skall förekomma. Deras synpunkter har inte beaktats. Klättring tillåts enligt Dalarnas Klätterklubbs restriktioner.

Bilagor:

1. Översiktskarta
2. Beslutskarta
3. Skötselplan
4. Registeruppgifter
5. Skötselkarta
6. Klätterföreläsare

Bilaga 3

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET TANSVÄGGA

Naturreservatet Tansvägga skall i största möjliga utsträckning lämnas för fri utveckling. De uppmärskade leder som går genom reservatet skall skötas så att minsta möjliga påverkan på naturen sker. Strövtigen i reservatet skall anläggas så att minsta möjliga markslitage uppstår.

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET TANSVÄGGA GAGNEFS KOMMUN

I	ALLMÄN BESKRIVNING
1	ADMINISTRATIVA DATA
(Se registeruppgift)
2	GRUNDEN FÖR BESLUTET SAMT FÖRESKRIFTER
(Se reservatsbeslutet)
3	ÖVERSIKTLIG BESKRIVNING AV BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN

3.1 Naturförhållanden

Reservatet ligger på och öster om berget Tansväggen. Branten är en gammal utsiktspunkt, från framförallt den högsta punkten som kallas predikstolen. Skogen i reservatet består av hållmarkstallskog ovanpå berget och bördig blandskog nedanför branten. På branten växer ett antal ovanliga skorplavar, dessa har mycket långsam tillväxttakt. I skogen nedanför branten är lövinslaget stort framförallt finns det gott om asp. Området är besökt av ett flertal hackspettarter, tretåig hackspett häckar troligen i området, talrika spår efter födosök finns.

3.2 Kulturhistoriska förhållanden

Tansväggen har troligen fått sitt namn från bergsbranten som är som en vägg mot sjön Tansen. Ett boställe finns på västra sidan av reservatet, Sars Karis Tåkt med bostället Älgtorpet. Branten är en utsiktspunkt som använts under lång tid, högsta punkten går under namnet predikstolen. Vid predikstolen var det tidigare en tresockengräns mellan Gagnef, Tuna och Grangärde socknar.

3.3 Nuvarande markanvändning

Skogsmarken bär spår av hävd och är bitvis brandpräglad. En flerskiktad skog kommer att uppstå. Området kommer troligen inom en snar framtid att hysa ett antal rödlistade vedsvampar. De olika skogstyperna som finns inom området kommer att öka diversiteten inom området. Bergsbranten har stort regionalt värde för klippklättring.

3.4 Tillgänglighet

God tillgänglighet är önskvärd p.g.a. reservatets stora värde för det rörliga friluftslivet. Tansvägga är lätt tillgänglig från den skogsbilväg som når Brynbergets boställe i väster på Ludvikasidan av kommungränsen. Från skogsbilvägen finns en stig fram till predikstolen. En vandringsled går från predikstolen till Bastbergets fäbod.

Informationstavla skall anläggas med karta över området och i reservatet förekommande strövstig samt klätterförare över de klätterleder som finns. Då marken i området bitvis är känslig för slitage bör om möjligt besökare styras till strövstigen.

3.5 Anordningar för friluftslivet

En strövstig inom området skall anläggas. Fasta firningspunkter för klättrare skall anläggas för att minska på slitaget nedanför branten. Firningspunkterna skall markeras med skyltar. Informationstavla med klätterförare skall finnas vid parkeringen och ovanför branten. Vid vändplan öster om branten skall en hänvisning till stigen ovanför branten finnas. Ovanpå branten finns en slobod med eldplats. Vid vändplan på vägen in från Brynbergets boställe där stigen till predikstolen

startar skall en informationstavla placeras.

3.6 Slitage- och störningskänslighet

Tansvägga är i de lägre partierna känsligt för slitage, besökare bör kanaliseras till stövstig även om det finns risk för att dessa kommer att bli upptrampade. På branten växer ovanliga skorplavar dessa skyddas genom att klättringen begränsas till de beskrivna klätterlederna.

3.7 Källuppgifter

Området har inventerats översiktligt i samband med att området avsattes som reservat samt av länsstyrelsen. Tansvägga har blivit inventerat på vedsvampar och lavar, en inventering som visar på mycket höga naturvärden. Området bedöms ha en mycket stor potential för kolonisation av ett stort antal vedsvampar.

II PLANDEL

1 DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK OCH VATTEN

1.1 Övergripande mål

Att Tansvägga utvecklas mot ett urskogsliknande tillstånd såväl utseendemässigt samt vad gäller artsammansättning av fauna och flora.

1.2 Generella riktlinjer och åtgärder

Så få skötselåtgärder som möjligt skall vidtas då detta bedöms vara det bästa sättet att gynna önskad utveckling.

1.2.1 Hävd av skogsmarken

Hävd ska ske endast undantagsvis t.ex. för att hålla strövstigar och vandringsleder framkomliga.

1.2.5.1 Faunavård

Faunavård får ske endast i undantagsfall och då endast efter samråd med naturvårdsförvaltaren.

1.2.5.2 Jakt

Jakt inom området är tillåten enligt gällande jakttabell med de inskränkningar som anges i beslut, A9.

1.2.5.4 Insektsangrepp

Om insektsangrepp förekommer och visar sig hota angränsande skog skall de åtgärder som då vidtas för att motverka detta medföra så litet ingrepp på reservatet som möjligt. Åtgärder mot insektsangrepp skall ske i samråd med skogsvårdsstyrelsen.

1.2.6 Floravård

För att underlätta för rödlistade vedsvampar att kolonisera om-

rådet kan efter överenskommelse med skogsvårdsstyrelsen och länsstyrelsens miljövårdsenhet vedsvampar inplanteras.

1.2.7 Märkning av reservatsgränser
Tansvägga märks enligt svensk standard SIS 031522.

2 ANORDNINGAR FÖR ALLMÄNHETEN

2.1 Övergripande mål
Reservatet skall vara tillgängligt för allmänheten och allmänheten skall informeras om reservatet.

2.2 Riktlinjer och åtgärder
Utgående från målsättningen med reservatet, att de skall vara tillgängliga för allmänheten och med tanke på markens slitagekänslighet bör besökare styras genom strövstig. Stigarna skall markeras i terrängen och på informationstavla.

2.3.1 Information
Ovanpå branten skall en informationstavla med klätterförare finnas och de fasta firningspunkterna utmärks med skylt. Vid vändplanen på vägen in från Brynbergets boställe där stigen till predikstolen startar skall en informationstavla placeras.

2.2.3 Leder och stigar
En ny sträckning av en strövstig kommer att dras inom området. Strövstigen skall utmärkas genom färgmarkering och skyltning. Strövstigen bör dras med beaktande att ett minimum av att röjning skall behöva ske. Stigar och leder får inte ha större röjd bredd än 1 meter.

3 TILLSYN
Ansvaret för tillsynen och skötseln av reservatet ligger på Gagnefs Naturvårdsfond. Avtal om skötsel och ansvaret för de anordningar som finns för att underlätta och säkra bergsklättring samt firningsankare skall tecknas med Svenska Klätterförbundet.

4 FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN
Gagnefs Naturvårdsfond bekostar tillsyn och förvaltningen av naturreservatet. Skötsel av vandringsleden och rastplatsen med slobod bekostas och utförs av Friluftsfrämjandets lokalavdelning i Gagnef. Skötsel av strövstigen bekostas och utförs av Naturskyddsföreningens Gagnefskrets. Firningsankare och bergbult samt information om klätterleder bekostas och utförs av Svenska Klätterförbundet.

UPPGIFTER OM NATURRESERVATET TANSVÄGGA

Namn:	Tansvägga
Kommun:	Gagnef
Socken:	Gagnef
Läge:	15 km söder om Mockfjärd angränsande till kommungränsen mot Ludvika
Kartblad:	Ekonomiska kartan 12581, 12591
Koordinater:	x=6694641, y=1456020
Gräns:	Se beslutskarta
Fastighet:	Bröttjärna 10:5
Naturvårdsförvaltare:	Gagnefs naturvårdsfond
Markägare:	Gagnefs kommun
Nyttjanderätter:	jaktarrende
Areal:	92,67 ha
Naturtyp (ha):	Bergsbrant med hållmarkstallskog och blandskog
Landskapstyp:	västlig taiga
Naturgeografisk region:	Sydlig boreala kuperade området
Skyddsmotiv:	Värdefull skog av naturskogstyp med skyddsvärda lavar och vedsvampar
Skyddsföreskrifter:	dispensabla, indispensabla samt för skogsmarken
Befintliga anlägg.: Planerade anlägg.:	Slogbod och bergbultar informationstavla, strövstig, firningsankare och eldplats
Skötselplan:	Föreskrifter och förvaltning i enlighet med beslut punkt D
Inventeringar:	Se punkt 3.6 i Skötselplan
Övriga dokument:	"
Litteraturhänvisning:	Lav och Vedsvampsinventering, Karl "Charlie" Ekenberg 1994. Naturvårdsprogram för Kopparbergs län, länsstyrelsen 1988.

Bilaga 6

KLÄTTERFÖRARE

Klättring på Predikstolen i naturreservatet Tansvägga får ske på led 15-24 enligt följande beskrivning från Dalarnas Klätterklubb. Firning från träd skall undvikas.

Fasta installationer vars underhåll regleras i separat avtal:
bb = borrhult (antal anges vid ledbeskrivningen),
F = firningsstation.

Begreppsförklaringar:

dieder = konkavt hörn, "öppen bok"

arête = konvext hörn, "bokrygg"

sva = håll med relativt låg lutning (ca 30-70 grader)

insteg = ledens start nedanför klippan

utsteg = ledens slut

höger = åt höger sett nedifrån, vänd mot klippan

vänster = åt vänster sett nedifrån, vänd mot klippan

travers = sidoförflyttning

kamin = bred spricka som rymmer hela klättraren

15. Den sydligaste leden inom reservatet. Insteg rakt nedanför högsta punkten. Ett tydligt dieder leder via en hylla åt höger till ytterligare ett dieder. Utsteg vid stor tallen på hyllan till höger om högsta punkten.

Till höger om led 15 ligger en arete och sedan börjar ett väggparti som slutar vid en beväxt avsatsrik sluttning.

15c. (3bb) Börjar i den tydliga nischen några meter till vänster om 15a. Först snett åt höger, sedan rakt upp och därefter travers åt höger längs hyllan till firningsstationen ovanför 15a.

15a. (4bb) Börjar i en tydlig spricka ett par meter till vänster om en gran. Fortsätter längs sprickan tills den tar slut och därefter rakt upp förbi borrbultarna.

15b. (8bb + F) Börjar strax till höger om samma gran. Rakt upp.

16. (3bb) Börjar precis till höger om det svaga diedret, korsar det och sedan rakt upp.

Sedan följer den beväxta sluttningen och till höger om denna står en uppbruten vägg i vinkel rakt österut. Det stora liggande diedret, 16a, är den enda leden på denna vägg. Fortsätter man åt höger kommer man ned i ett mörkt skogsparti, för att därefter komma ut till nästa väggparti med klätterleder, som slutar vid nedstigningsklöften "Trollgatan".

16a. Det stora liggande diedret på den sydvända vinkelväggen. Fortsätter förbi den stora hyllan och följer istället linjen hela vägen till en tall.

17. Startar med en spricka snett upp åt vänster några meter, vidare rakt upp till en svaplatta som leder snett tillbaka åt höger.

18. Längs rampen upp till hyllan där den slutar. Sedan ut på väggen till vänster och vidare ut på svaet.

Bortanför Trollgatan kommer de norra delarna som har spridda leder. Några ramper leder upp snett åt höger över den annars överhängande väggen. På dessa går lederna 19-21.

19. En kort brant spricka leder upp till rampen. Vidare längs rampen upp till toppen.

20. Nästa stora formation; en ramp med två stora Haksprickor.

20a. Det stora överhängande diedret med grov spricka.

21. Ytterligare ca 10 meter åt höger leder en svramp åt höger till en hylla. Samma utsteg som för led 22.

22. Insteg några meter åt höger från 21, på hyllan med den mycket krokiga björken. Startar i hörnet och följer den överhängande sprickan ut åt vänster förbi det krokformade klämblocket. Efter hyllan vidare i den vänstra delen av T-sprickan.

Strax till höger om 22 börjar väggen bli mindre brant igen. Om man fortsätter bort åt höger kommer man till en kamin, led 23a.

23a. Kaminen.

Utanför kaminen, till höger, ligger en vägg med följande två leder.

23. Följer en spricka med en gran på mitten.

24. En kort spricka ännu en bit åt höger. Reservatets nordligaste led.